

Protocol
inzake
seksueel misbruik
in pastorale relaties
en gezagsrelaties

uitgave maart 2016

1. Vooraf

Al vele jaren hebben de kerken behoefte aan een protocol dat aangeeft hoe te handelen wanneer er sprake is van seksueel misbruik in pastorale- en gezagsrelaties. Vanwege de verschillen in organisatie en structuur is het niet mogelijk één protocol te schrijven dat in alle kerken en geloofsgemeenschappen gebruikt kan worden. Daarom heeft het Interkerkelijk Bestuurlijk Overleg (IBO) Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties (SMPR), waarin ook de Bond participeert in 2004 een 'Handreiking voor een protocol' aangeboden aan de participerende kerken. Aan hen is het advies gegeven op basis daarvan een eigen protocol op te stellen.

Het comité van de Bond heeft deze handreiking aanvaard en de toenmalige Steungroep SMPR gevraagd op basis van deze handreiking een protocol op te stellen voor de gemeenten en deelorganisaties en commissies van de Bond. Deze is op 1 november 2008 aanvaard.

In 2016 brengen we het Protocol opnieuw uit, vanwege enkele wijzigingen die in de loop van de jaren zijn aangebracht. Voor u ligt deze geactualiseerde versie, waarbij we nog steeds de hoop uitspreken, dat het niet gebruikt hoeft te worden. Mocht dit wel het geval zijn dan gaan wij er van uit dat u met deze handleiding aan het werk kunt.

2. Positiebepaling

De Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland, overwegende

- dat seksueel misbruik zonde is: kwaad in Gods ogen en onrecht tegen de medemens,
 - dat de bondsgemeenschap onomwonden kiest voor slachtoffers van seksueel misbruik,
 - dat betrouwbare dienstverlening in de gemeenten en andere organen van de Bond gewaarborgd moet zijn,
 - dat het noodzakelijk is klachten over seksueel misbruik door personen met een gemeentelijke, resp. bestuurlijke opdracht op zorgvuldige en uniforme wijze te onderzoeken,
 - dat rechten en belangen van benadeelde en beschuldigde op zorgvuldige wijze moeten worden beschermd en
 - dat een klimaat moet worden geschapen waarin alle betrokkenen tot hun recht komen, openheid durven geven en zich bewust zijn van wat zich in hun omgeving afspeelt,
- heeft besloten een protocol te maken waarin geregeld wordt hoe er praktisch opgetreden dient te worden in zaken van seksueel misbruik in pastorale relaties en gezagsrelaties.

3. Inleiding

Seksueel misbruik komt in onze samenleving voor in allerlei relaties en in verschillende situaties met verschillende vormen en gradaties van dwang. Kerken en geloofsgemeenschappen vormen daarop geen uitzondering.

Er is sprake van verschillende vormen van seksueel misbruik: ontucht, overspel, incest, ongepaste liefkozingen, seksuele intimidatie, seksueel misbruik in partnerrelaties, seksueel misbruik in pastorale relaties en gezagsrelaties. Al deze vormen van seksueel misbruik met betrekking tot gemeenteleden behoeven pastorale zorg van de gemeente.

Dit protocol dient om een kerkenraad in staat te stellen te regelen wat er moet gebeuren als er in de gemeente sprake is van een vermoeden van seksueel misbruik in pastorale relaties en gezagsrelaties en/of als hierover een klacht of melding wordt ontvangen.

Onder het protocol vallen pastorale relaties en gezagsrelaties, omdat alleen deze kunnen uitmonden in klachten die tot kerkrechtelijke procedures kunnen leiden, zonder overigens de strafrechtelijke en civielrechtelijke weg af te snijden.

Alle anderen vormen van seksueel misbruik vallen buiten dit protocol.

Het protocol geldt voor allen die tot de gemeente gerekend kunnen worden (belijdende leden, doopleden en vrienden) welke taak zij ook hebben, hetzij als vrijwilliger of betaalde medewerker. Het protocol is eveneens van toepassing voor het functioneren van mensen op het niveau van de Bond, en betreft dus ook de leden van het comité en de leden van deelorganisaties, commissies en werkgroepen van de Bond.

Het protocol is onderdeel van de regelgeving (*Vademecum IV 9a*).

De kerkenraden wordt aanbevolen het protocol aan huidige en toekomstige kerkenraadsleden en andere leidinggevendenden in de gemeente uit te reiken en toe te lichten. Geadviseerd wordt in het huishoudelijk reglement van de gemeente een verwijzing naar dit protocol op te nemen.

4. Begrippen

Seksueel misbruik is misbruik van macht en vertrouwen door degene die in een ambt of dienst staat, een gemeentelijke functie vervult of gemeentelijke bevoegdheden uitoefent, in een pastorale relatie of in een gezagsrelatie die betrokkene uit hoofde van dit ambt, deze dienst, functie of bevoegdheden onderhoudt, in de vorm van seksuele handelingen of toespelingen op of uitnodiging tot seksueel contact dan wel van ander intimiderend gedrag, alles al dan niet onder druk van geheimhouding.

Seksualiseren is het bevorderen of onvoldoende tegengaan dat er een klimaat ontstaat dat uitnodigt tot seksuele fantasieën en het overgaan tot of onvoldoende tegengaan van seksuele handelingen (seksueel taalgebruik; seksueel bedoelde aanraking; seksuele gemeenschap).

Een pastorale relatie en gezagsrelatie is elke relatie tussen een gemeentelid en iemand die beroepshalve of als vrijwilliger in de gemeente werkzaam is. Het betreft dus niet alleen de predikant, de gemeentelijk werker, de ouderlingen en de diakenen, maar bijvoorbeeld ook de diaconaal werker, de supervisor, de jeugdwerker, cantor/dirigent en organist, voor zover zij in gemeentelijk (dienst)verband werkzaam zijn.

Vertrouwenspersoon SMPR is een persoon die vanwege het SMPR aan de misbruikte emotionele begeleiding biedt bij het verwerken van wat haar of hem is aangedaan. Zo nodig kan deze persoon ook begeleiding bieden bij het indienen van een klacht.

Gerucht. Een gerucht kan een signaal zijn dat er iets in uw gemeente gebeurt dat niet door de beugel kan en vraagt om zorgvuldige reactie.

Melding. Bij een melding is sprake van een puur feitelijke mondelinge of schriftelijke mededeling van mogelijk seksueel misbruik, hetzij bij een ambtsdrager van een gemeente, hetzij bij de politie.

Klacht. Een klacht is een melding die de bedoeling heeft een kerkrechtelijke of strafrechtelijke procedure in gang te zetten.

Beschuldigde is zowel man als vrouw die beschuldigd wordt van een geseksualiseerde relatie met een gemeentelid.

Benadeelde is zowel man als vrouw die slachtoffer is van het misbruik.

Klachtencommissie is een regionaal college voor het opzicht van de Protestantse Kerk in Nederland, uitgebreid met twee deskundigen inzake misbruik in pastorale of gezagsrelaties waaraan is toegevoegd een afgevaardigde uit de Bond.

Generaal college. Indien de benadeelde of de beschuldigde het niet eens is met de uitspraak van de klachtencommissie kan zij/hij in beroep gaan bij het generaal college voor het opzicht van de Protestantse Kerk in Nederland. De uitspraak van het generaal college is in kerkrechtelijk opzicht bindend.

Gemeentebegeleider is iemand die zich heeft gespecialiseerd in processen die zich voordoen in een gemeente wanneer deze wordt geconfronteerd met seksueel misbruik in een pastorale of gezagsrelatie.

De Werkgroep SMPR in de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland is ingesteld door het comité om, zowel schriftelijk als mondeling, te zorgen voor informatie en voorlichting aan gemeenten en allen die werkzaam zijn in de Bond. Een afgevaardigde van de werkgroep heeft zitting in het Interkerkelijk Bestuurlijk Overleg (IBO¹) inzake Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties en is tevens aanspreekpunt binnen de Bond.

5. Personen en instellingen

De Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland participeert in SMPR, het meldpunt seksueel misbruik in de kerk ²(Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties).

SMPR biedt vertrouwenspersonen die betrokkenen kunnen helpen en gemeentebegeleiders die gemeenten kunnen helpen. De misbruikte kan door de vertrouwenspersoon worden begeleid bij het indienen van een klacht bij de Bond.

Het comité heeft een overeenkomst gesloten met de Protestantse Kerk in Nederland waarin is voorzien dat één van de regionale colleges voor het opzicht van de Protestantse Kerk in Nederland de meldingen en/of klachten van leden van onze bondsgemeenschap behandelt. Indien beroep wordt ingesteld zal dit worden behandeld door het generaal college voor het opzicht van de Protestantse Kerk in Nederland.

6. Geruchten

Een gerucht kan een signaal zijn dat er iets in de gemeente gebeurt. Dat vraagt om zorgvuldige reactie. Laat geruchten niet op hun beloop. Als er niets mee wordt gedaan bestaat de kans dat misbruik wordt gecontinueerd.

Geruchten kunnen ook op niets gebaseerd zijn met als gevolg dat de goede naam van mensen wordt geschaad *of* dat er onrust en een gevoel van onveiligheid ontstaat in de gemeente.

Beide situaties kunnen leiden tot schadelijke gevolgen. Er wordt van de kerkenraad dan ook verwacht dat de geruchten niet worden genegeerd, maar dat er op ingegaan wordt.

Wat moet u als ambtsdrager doen bij een gerucht?

- Ga zorgvuldig te werk.
- Zet gerucht op papier en vraag de persoon die u het gerucht vertelde of deze beschrijving juist is.
- Breng een tweede ambtsdrager op de hoogte en ga samen in gesprek met de beschuldigde.
- Ontkent de beschuldigde, bespreek dan of de werkwijze van de beschuldigde mogelijk aanleiding gaf tot de geruchten, maak zonodig werkafspraken en ga na hoe de geruchten zijn te ontzenuwen.
- Ontkent de beschuldigde maar hebt u twijfels, vraag dan advies bij de coördinator SMPR.

¹ Zie bijlage 2

² Voor contactgegevens zie bijlage 1

- Bevestigt de beschuldigde de geruchten, handel dan zoals beschreven in *Hoofdstuk 8 'Gesprek met beschuldigde'*.
- Bevestigt de beschuldigde het gerucht maar spreekt hij/zij misbruik tegen omdat sprake is van een liefdesrelatie en wordt dit bevestigd door degene die als 'benadeelde' wordt beschouwd, dan wordt ermee volstaan vast te stellen dat dit als zodanig aan de kerkenraad is gemeld.
- Is de beschuldigde een predikant of gemeentelijk werker en wil deze u niet ontvangen, schakel dan het comité in. Vraag in andere gevallen advies bij de coördinator SMPR. Is er zorg in de gemeente, handel dan zoals beschreven in *Hoofdstuk 11 'Pastorale zorg'*.
- U hebt ook een gesprek met de benadeelde. Bevestigt de benadeelde het misbruik, wijs dan op de mogelijkheden van deskundige begeleiding via SMPR; zij zullen verder helpen bij het doen van een melding of het indienen van een klacht.
- Bevestigt de benadeelde de geruchten, maar spreekt misbruik tegen omdat sprake is van een liefdesrelatie, dan wordt ermee volstaan vast te stellen dat dit als zodanig aan de kerkenraad is gemeld.

7. Melding

Er zijn twee soorten van melding:

- indien iemand in geval van seksueel misbruik behoefte heeft aan begeleiding, kan men zich wenden tot het meldpunt SMPR.
- indien iemand een geval van seksueel misbruik wil melden met het oog op het mogelijk nemen van nadere stappen, dan is de kerkenraad de aangewezen instantie.

Een melding bij de kerkenraad kan worden gedaan door een benadeelde, maar ook door een derde. Een melding of klacht zegt nog niets over de juistheid van de beweringen. De kerkenraad kan en mag daarover geen uitspraak doen.

Wijs de benadeelde op het meldpunt SMPR³.

Zorg bij een mondelinge melding door een benadeelde altijd voor een schriftelijk verslag en leg dat ter verifiëring voor aan de benadeelde. Breng een tweede ambtsdrager op de hoogte, bij voorkeur de voorzitter of secretaris van de kerkenraad. Bepaal samen of het nodig is het moderamen of de gehele kerkenraad op de hoogte te stellen. Stel het comité op de hoogte en vraag een adviseur. Voer samen met de adviseur een gesprek met de beschuldigde.

Wordt de melding gedaan door een derde namens de benadeelde, dan wordt de melding behandeld als een melding door de benadeelde. Vervolgens gaat hij samen met de adviseur in gesprek met de beschuldigde. Ook dit gesprek wordt schriftelijk vastgelegd en ter verificatie voorgelegd aan beschuldigde.

Ook als benadeelde ontkent dat van enig misbruik sprake is, wordt een gesprek gevoerd met de beschuldigde. Als deze ook ontkent dat er sprake is van enig misbruik, wordt de melder daarmee geconfronteerd en gewezen op de mogelijkheid een klacht in te dienen. Als de melder daar geen gebruik van maakt wordt deze duidelijk gemaakt dat het niet anders kan dan de zaak te laten rusten. Is er inmiddels onrust ontstaan in de gemeente, ga dan naar *hoofdstuk 11 Pastorale zorg*.

Betreft de melding een minderjarige en is er sprake van actueel misbruik schakel meteen een tweede ambtsdrager in. Neem contact op met ouders of wettelijke vertegenwoordigers en overleg met hen wat de volgende stappen moeten zijn. Afhankelijk van de leeftijd kan de minderjarige in dit overleg betrokken worden. Als een minderjarige niet wenst dat de ouders

³ Voor contactgegevens zie bijlage 1

worden geïnformeerd wordt daarvoor, afhankelijk van de leeftijd, een afweging gemaakt. Als een van de ouders de beschuldigde is, moet met een ander worden overlegd.

Doe altijd, eventueel anoniem, melding bij het Advies- en meldpunt huiselijke geweld en kindermishandeling', 'Veilig Thuis'.⁴

Daarnaast kan bij de politie om informatie worden gevraagd. Belangrijk is dat er geluisterd wordt naar het verhaal van het kind, maar dat men niet probeert te verhoren. Dat is het werk van gespecialiseerde mensen. Ook als het misbruik niet meer plaats vindt wordt dezelfde weg gevolgd.

In het geval van misbruik van minderjarigen zal altijd aangifte worden gedaan bij de politie.

Daarnaast kan een klacht worden ingediend en zullen tuchtrechtelijke maatregelen nodig zijn. Organiseer pastorale hulp voor betrokkenen, zie *Hoofdstuk 11 'Pastorale Hulp'*.

8. Gesprek met beschuldigde

Nadat een schriftelijke melding van seksueel misbruik is ontvangen wordt, als het gaat om een predikant of gemeentelijk werker, het comité ingeschakeld en voert de ambtsdrager die de melding heeft ontvangen met een afgevaardigde van het comité een gesprek met de beschuldigde. In andere gevallen kan volstaan worden met het comité te informeren. Een gesprek met de beschuldigde wordt altijd door twee personen gevoerd. Doel is de beschuldigde te confronteren met de melding, niet om te verhoren, maar om misbruik op het spoor te komen.

Om de veiligheid van kwetsbare mensen in de gemeente zo goed mogelijk te waarborgen, is het belangrijk signalen op te vangen en te registreren. Dit is een gevoelige en complexe zaak, te meer omdat de privacy van de beschuldigde niet onnodig mag worden geschaad. De beschuldigde kan de beschuldiging erkennen, maar ook ontkennen. Als de beschuldigde ontkent, wordt de benadeelde daarvan op de hoogte gesteld. In principe wordt niet verder ingegaan op de beschuldiging, tenzij er een klacht wordt ingediend of het gesprek zoveel vragen oproept dat een verder onderzoek noodzakelijk is. Dat kan aan de kerkenraad worden gemeld. In het geval van een predikant of gemeentelijk werker kan, in overleg met het comité, dan alsnog een verder onderzoek worden ingesteld. Als de beschuldigde toegeeft dat de melding op waarheid berust en er inderdaad onjuist is gehandeld, wordt de melder, respectievelijk benadeelde op de hoogte gesteld. De erkenning heeft wel gevolgen. Welke dat zijn, is afhankelijk van de situatie. Het kan een vorm van therapie of begeleiding zijn, maar ook een tuchtmaatregel. Om die in werking te stellen is het nodig dat een klacht wordt ingediend door benadeelde of melder met schriftelijke toestemming van benadeelde. Als benadeelde noch melder bereid zijn een klacht in te dienen, is het denkbaar dat de kerkenraad of in het uiterste geval het comité dit doet. Wie de klacht ook indient, alleen een klachtencommissie heeft bevoegdheid tot onderzoek. Als de beschuldigde het gemelde wel erkent, maar zegt dat er geen sprake was van misbruik, wordt de melder of benadeelde hiervan op de hoogte gesteld. Mogelijk wil de melder of beklagde toch een klacht indienen.

Een gerucht kan uitmonden in een melding (zie *Hoofdstuk 7*) en/of een klacht (zie *Hoofdstuk 9*).

9. Klacht

Een formele klacht kan bij het comité worden ingediend door de benadeelde, maar ook door anderen, zoals een partner of een bezorgd gemeentelid. Deze anderen hebben dan wel een

⁴ Voor contactgegevens zie bijlage 1

verklaring van de benadeelde nodig; zonder haar of zijn toestemming zal het moeilijk zijn de benodigde informatie te verkrijgen. Klachten worden onderzocht door een klachtencommissie (*zie Hoofdstuk 4 Begrippen*).

Wil een benadeelde of een ander met toestemming van benadeelde een klacht indienen, en u wordt als ambtsdrager hiervan in kennis gesteld, breng dan een tweede ambtsdrager op de hoogte, geef mondelinge en schriftelijke informatie en wijs de benadeelde op het meldpunt SMPR⁵. De klachtenprocedure is formeel vastgelegd in een regeling die is opgenomen onder hoofdstuk IV.9b in het Vademecum.

Is de beschuldigde een voorganger, ambtsdrager of als werknemer in dienst van de gemeente, breng dan het comité op de hoogte en vraag een gemeentebegeleider voor verder te nemen stappen. Zorgvuldigheid tegenover de beschuldigde moet worden afgewogen tegenover de zorg voor de benadeelde en de zorg voor de rust in de gemeente. Beschuldigde kan worden aangezegd gedurende enige tijd zijn werkzaamheden niet te verrichten zonder dat dit het karakter heeft van een schorsing.

Om te voorkomen dat er partijvorming en tweespalt ontstaat in de gemeente is het nodig bij een klacht altijd een gemeentebegeleider (*zie Hoofdstuk 11 'Pastorale zorg'*) in te schakelen. Veel schade kan daardoor voorkomen worden.

Een klacht kan gegrond of ongegrond worden verklaard. Daarmee is de zaak nog niet afgedaan. Een van beide partijen kan in beroep gaan waardoor de periode van onzekerheid langer wordt. Maar ook als er een definitieve uitspraak is gedaan is de zaak niet over. Er zullen moeilijke tijden volgen, het is goed daarop voorbereid te zijn.

Overigens kan de benadeelde, naast de kerkrechtelijke weg, ook aangifte doen bij de politie en kan er mogelijk grond zijn voor vervolging via het strafrecht. De kerkrechtelijke en de strafrechtelijke weg, staan los van elkaar. Een strafrechtelijke procedure kan lang duren. Ook kan de benadeelde een civielrechtelijke procedure starten om aangerichte schade te claimen. (*zie Hoofdstuk 12 'Procedures'*)

10. Conflict van plichten

Het ambtsgeheim is van grote waarde. Het feit dat mensen er van op aan kunnen dat wat zij in vertrouwen vertellen ook in vertrouwen bewaard wordt, maakt het mensen mogelijk te spreken. Maar een ambtsgeheim kent een grens. Men kan in een situatie belanden waarin conflicterende belangen spelen met de vraag wat nu te doen; zwijgplicht doorbreken of juist niet? In beide gevallen kunnen de gevolgen groot zijn. We spreken dan van een conflict van plichten. Binnen de medische wereld zijn er criteria afgesproken die behulpzaam kunnen zijn. Deze zijn onder meer:

- Er is geprobeerd de toestemming van de betrokkene te krijgen om uw zwijgplicht te doorbreken.
- Er is gewetensnood door het handhaven van de zwijgplicht.
- Er is geen andere weg dan het doorbreken van het ambtsgeheim om het probleem op te lossen.
- Het niet doorbreken van het ambtsgeheim levert voor een ander ernstige schade op.
- Het is vrijwel zeker dat door geheimdoorbreking die schade aan een ander kan worden voorkomen of beperkt.
- Het geheim wordt zo min mogelijk geschonden.

⁵ Voor contactgegevens zie bijlage 1

- Het ambtsgeheim niet doorbreken bij een van deze criteria, maar pas als ze allemaal van toepassing zijn.

Overleg- eventueel in het geheim- met SMPR over deze criteria. Als u besluit uw ambtsgeheim te doorbreken, neem dan contact op met een tweede ambtsdrager. Overleg samen hoe de kerkenraad kan worden geïnformeerd en welke stappen er vervolgens dienen te worden gezet.

11. Pastorale zorg

Uitgangspunt is dat alle betrokkenen recht hebben op pastorale zorg; de benadeelde, maar ook diens partner of gezin en de beschuldigde, maar ook diens partner of gezin. Dat kan niet door een en dezelfde pastor gebeuren. Het verdient meestal de voorkeur pastores uit een andere gemeente in te schakelen. De kerkenraad moet er op toezien dat er voor iedere betrokkene pastorale zorg geregeld is.

Pastorale zorg aan de gemeente zal nodig zijn zodra mogelijk misbruik bekend wordt. Het veroorzaakt schrik en emoties. Mensen zijn geneigd partij te kiezen en vaak is er een langdurige periode van onrust en onzekerheid. Dat er schade zal ontstaan is onvermijdelijk. Het protocol gaat ervan uit dat er altijd een gemeentebegeleider is ingeschakeld als er binnen de gemeente een klacht wordt ingediend wegens misbruik van het ambt. Deze gemeentebegeleider, die kan worden ingeschakeld via het netwerk gemeentebegeleiders van het meldpunt SMPR⁶, is gespecialiseerd in processen die zich voordoen binnen een gemeente bij seksueel misbruik, heeft oog voor het belang van de hele gemeente en voor de verschillende groepen en meningen daarbinnen. De gemeentebegeleider staat dicht bij de kerkenraad en adviseert en overlegt wat er in de betreffende situatie het best kan worden gedaan of worden nagelaten. In overleg met de gemeentebegeleider wordt zo spoedig mogelijk een stuurgroep samengesteld, die als taak heeft alles te coördineren wat met het beleid ten aanzien van mogelijk misbruik te maken kan hebben. Dit alles met het oog op de heelwording van de gemeente.

De gemeentebegeleider heeft de volgende taken:

- hij ondersteunt de kerkenraad bij het in kaart brengen en hanteren van het probleem;
- adviseert bij de samenstelling van de stuurgroep;
- coördineert het werk van de stuurgroep;
- treedt zo nodig op als onafhankelijk voorzitter van de stuurgroep;
- geeft informatie aan stuurgroep en kerkenraad over de mechanismen die spelen bij seksueel misbruik in pastorale en gezagsrelaties;
- begeleidt en bewaakt de processen in stuurgroep en kerkenraad en helpt om onderlinge verhoudingen en verantwoordelijkheden helder te houden;
- begeleidt processen in de gemeente die te maken hebben met de aanklacht;
- schrijft voor de kerkenraad een verslag van het proces en de werkzaamheden en
- evalueert met de stuurgroep enige maanden na afronding van de opdracht.

12. Procedures

Er zijn drie procedures mogelijk.

Kerkrechtelijke procedure.

Als een klacht wordt ingediend bij het comité wordt deze onderzocht door een regionaal college voor het opzicht van de Protestantse Kerk in Nederland uitgebreid met twee deskundigen betreffende misbruik in pastorale of gezagsrelaties en aangevuld met een afgevaardigde uit de Bond. Het college beoordeelt of de klacht gegrond dan wel ongegrond is

⁶ Voor contactgegevens zie bijlage 1

en deelt dit mee aan het comité. De uitspraak van het college is bindend. Het comité bevordert dat die maatregelen genomen worden die noodzakelijk zijn.

Strafrechtelijke procedure.

De klacht kan, afzonderlijk en tegelijkertijd, ook via aangifte bij de politie bij justitie worden ingediend. De rechter beoordeelt of de klacht wel of niet gegrond is.

Civielrechtelijke procedure.

Bij deze procedure wordt met behulp van een advocaat een schadeclaim ingediend. De rechter onderzoekt niet of er een strafbaar feit is gepleegd, maar of de beschuldigde schade heeft berokkend aan benadeelde.

In dit protocol wordt uitsluitend de kerkrechtelijke procedure behandeld, met vermelding dat gelijktijdig ook een strafrechtelijke procedure in gang kan worden gezet.

13. Uitspraak

De 'klachtencommissie' als zijnde een regionaal college voor het opzicht van de Protestantse Kerk in Nederland uitgebreid met twee deskundigen betreffende misbruik in pastorale of gezagsrelaties en aangevuld met een afgevaardigde uit de Bond, spreekt een oordeel uit over de klacht. Nadat dit oordeel is uitgesproken, kan zowel benadeelde als beschuldigde desgewenst in beroep gaan bij het generaal college voor het opzicht van de Protestantse Kerk in Nederland. Dat verlengt de periode van onzekerheid voor alle betrokkenen. Hoe langer dit duurt, hoe zwaarder dit gaat wegen. De voorzieningen voor pastorale zorg die zijn getroffen, moeten worden gecontinueerd. Er dient rekening mee te worden gehouden dat de uitspraak van het regionaal college niet van kracht is totdat het generaal college tot een uitspraak is gekomen. In samenspraak met het comité wordt een beslissing genomen over eventuele hervatting van werkzaamheden, dan wel dat de genomen tijdelijke maatregelen worden gecontinueerd. Als geen van beide betrokkenen in hoger beroep gaat is er sprake van een definitief kerkelijk oordeel.

In het algemeen moet de uitspraak bekend worden gemaakt in de gemeente waarbij de kerkenraad aangeeft het besluit te accepteren. Bij de bekendmaking heeft de gemeente recht op informatie die nodig is om een uitspraak te kunnen begrijpen. Het gaat hierbij om feiten, niet om details die de privacy van betrokkenen kunnen schaden. Het is ook niet altijd nodig de naam van de benadeelde te noemen. Dit geldt zowel de situatie waarbij de klacht gegrond als waarbij deze ongegrond is verklaard. Als de melding of klacht ongegrond blijkt heeft de beschuldigde recht op rehabilitatie.

Evalueer tenslotte de eigen rol als kerkenraad en leg van het handelen van de kerkenraad verantwoording af aan de gemeente, daarbij zorgvuldigheid betrachtend aan zowel benadeelde, beschuldigde als andere betrokkenen.

14. Financiële gevolgen

Seksueel misbruik in pastorale en gezagsrelaties kunnen financiële gevolgen hebben. Interne kosten komen daarbij voor rekening van de gemeente. Met betrekking tot externe kosten op het gebied van werkbegeleiding en ziekteverzuim is de bestaande regelgeving vanuit de rechtspositieregelingen voor predikanten en gemeentelijk werkers in de Bond van toepassing, op grond waarvan de Stichting Rechtspositieregeling deze kosten of een gedeelte daarvan voor haar rekening neemt. In alle gevallen kan worden bezien of kosten geheel of gedeeltelijk op de schuldige kunnen worden verhaald.

Bijlage 1

Belangrijke adressen

SMPR-meldpunt seksueel misbruik in de kerk:

SMPR biedt professionele begeleiding aan benadeelden en aan plaatselijke kerkbesturen in situaties van seksueel misbruik in pastorale of gezagsrelaties. Het is tevens het contactadres voor de coördinator van het Interkerkelijk samenwerkingsverband en het contactadres voor het netwerk van vertrouwenspersonen en gemeentebegeleiders.

Coördinator:

tel. 030-303 85 90

Postbus 6028, 3503 PA Utrecht

Bezoekadres: J. Haydnlaan 2a, Utrecht

E-mail: info@smpr.nl

Website: www.smpr.nl

Advies- en meldpunt huiselijke geweld en kindermishandeling:

Elke regio in Nederland heeft een meldpunt 'Veilig Thuis',

tel. 0800 2000 (gratis en 24/7 bereikbaar) website: www.vooreenveiligthuis.nl

Centrum Seksueel Geweld (CSG):

voor hulp na verkrachting of aanranding. Het Centrum Seksueel Geweld is 24 uur per dag bereikbaar op het landelijke telefoonnummer 0800-0188 (gratis landelijk nummer met doorschakeling naar de regio)

Bondsbureau Bond van Vrije Evangelische Gemeen-ten in Nederland:

President Kennedylaan 311, 6883 AK Velp,

tel. 026-3648249, e-mail: info@bondveg.nl

Bijlage 2

Taakomschrijving van de werkgroep SMPR in de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland.

De Werkgroep SMPR is ingesteld door het comité om, zowel schriftelijk als mondeling, te zorgen voor informatie en voorlichting aan gemeenten en allen die werkzaam zijn in de Bond. De werkgroep heeft zitting in het Interkerkelijk Bestuurlijk Overleg (IBO) betreffende Seksueel Misbruik in Pastorale en Gezagsrelaties en is tevens aanspreekpunt binnen de Bond.

Werkwijze:

De werkgroep heeft preventie als een eerste taak. Dit krijgt onder andere vorm in

- het onderwerp bespreekbaar maken en kerkenraden en deelorganisaties;
- stimuleren onderwerpen als: vertrouwelijkheid, heimelijkheid, intimiteit en haar grenzen, aan de orde te stellen;
- materiaal aanbieden aan gemeenten;
- gemeenten stimuleren informatie over het onderwerp via hun boekentafel aan te bieden;
- stimuleren dat het onderwerp met enige regelmaat op de agenda van de gemeente wordt geplaatst, bijvoorbeeld bij wisseling van een ambtsperiode;
- gemeenten stimuleren om te werken aan een gedragscode voor mensen die in de gemeente werkzaam zijn;
- predikanten, gemeentelijk werkers en theologiestudenten schriftelijk en waar nodig via een studiedag informeren over nieuwe publicaties en ontwikkelingen.

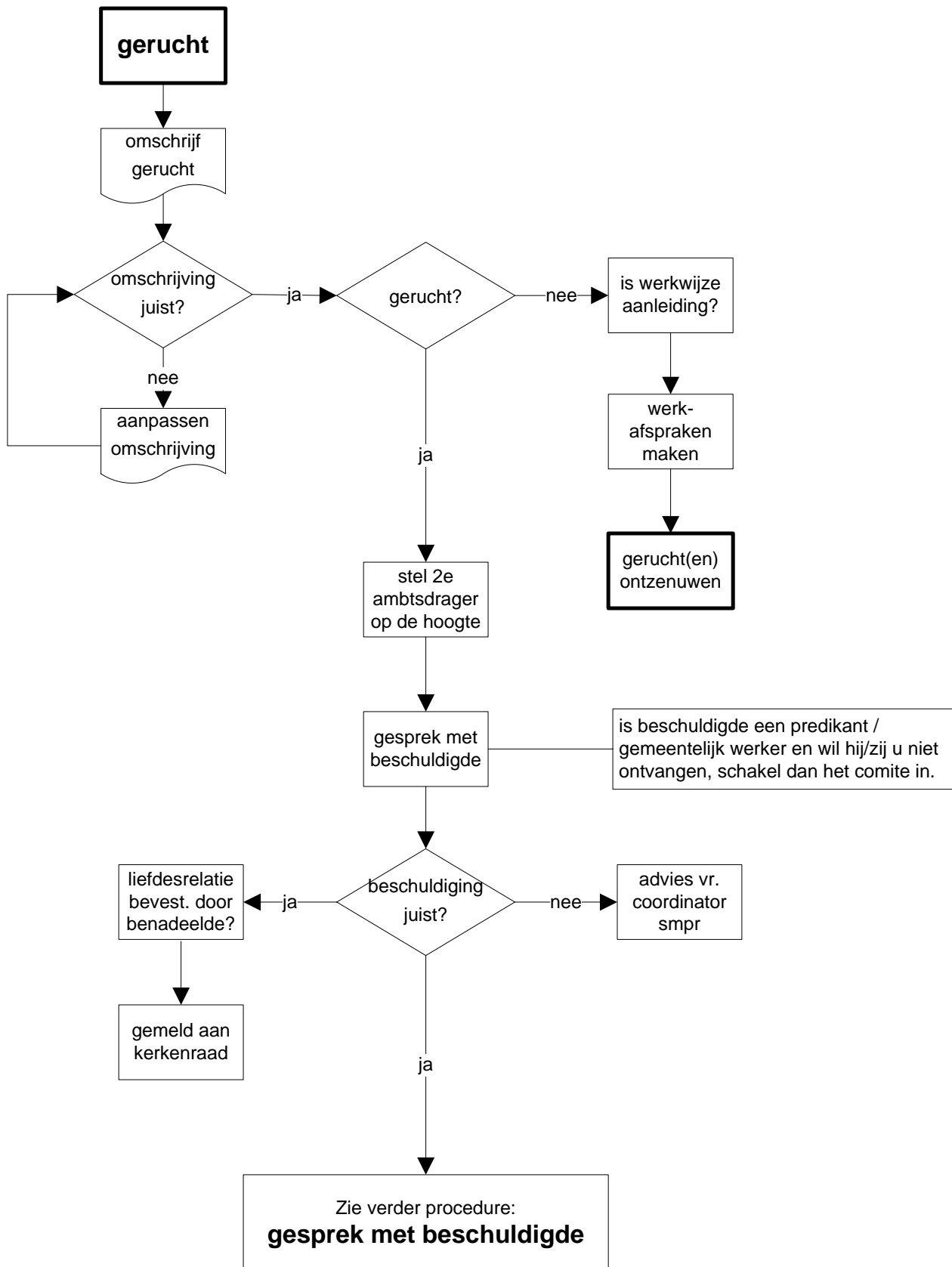
Een tweede taak is fungeren als informatieadres, zodat op adequate wijze kan worden doorverwezen naar het meldpunt van SMPR, waar deskundig opgeleide mensen de vertrouwelijkheid kunnen waarborgen en bij melding verder kunnen helpen.

De werkgroep kan en zal zelf geen aandeel hebben in het begeleiden van slachtoffers, daders, gemeenten en deelorganisaties.

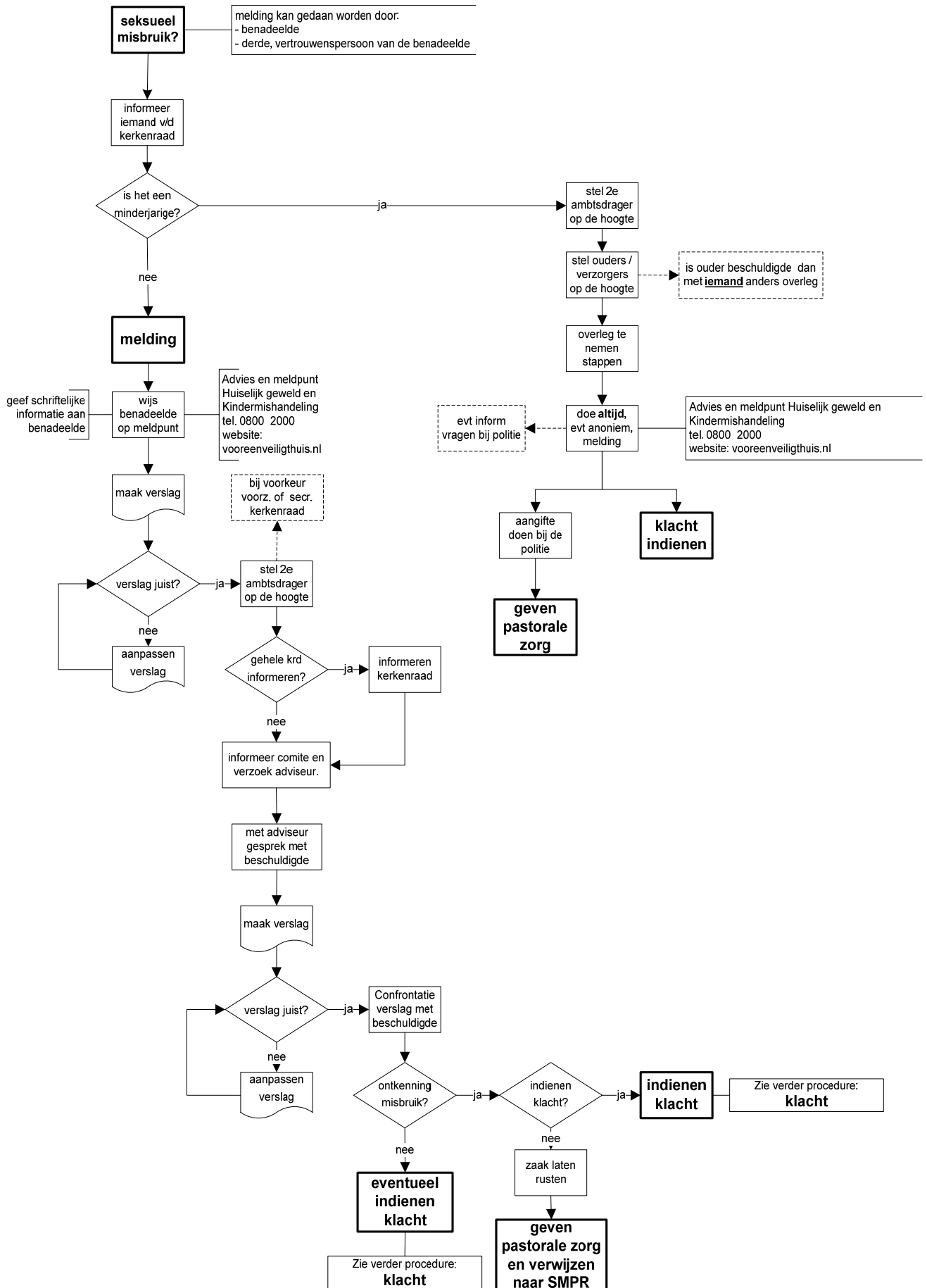
Maart 2016

Bijlage 3 / Flowschema's

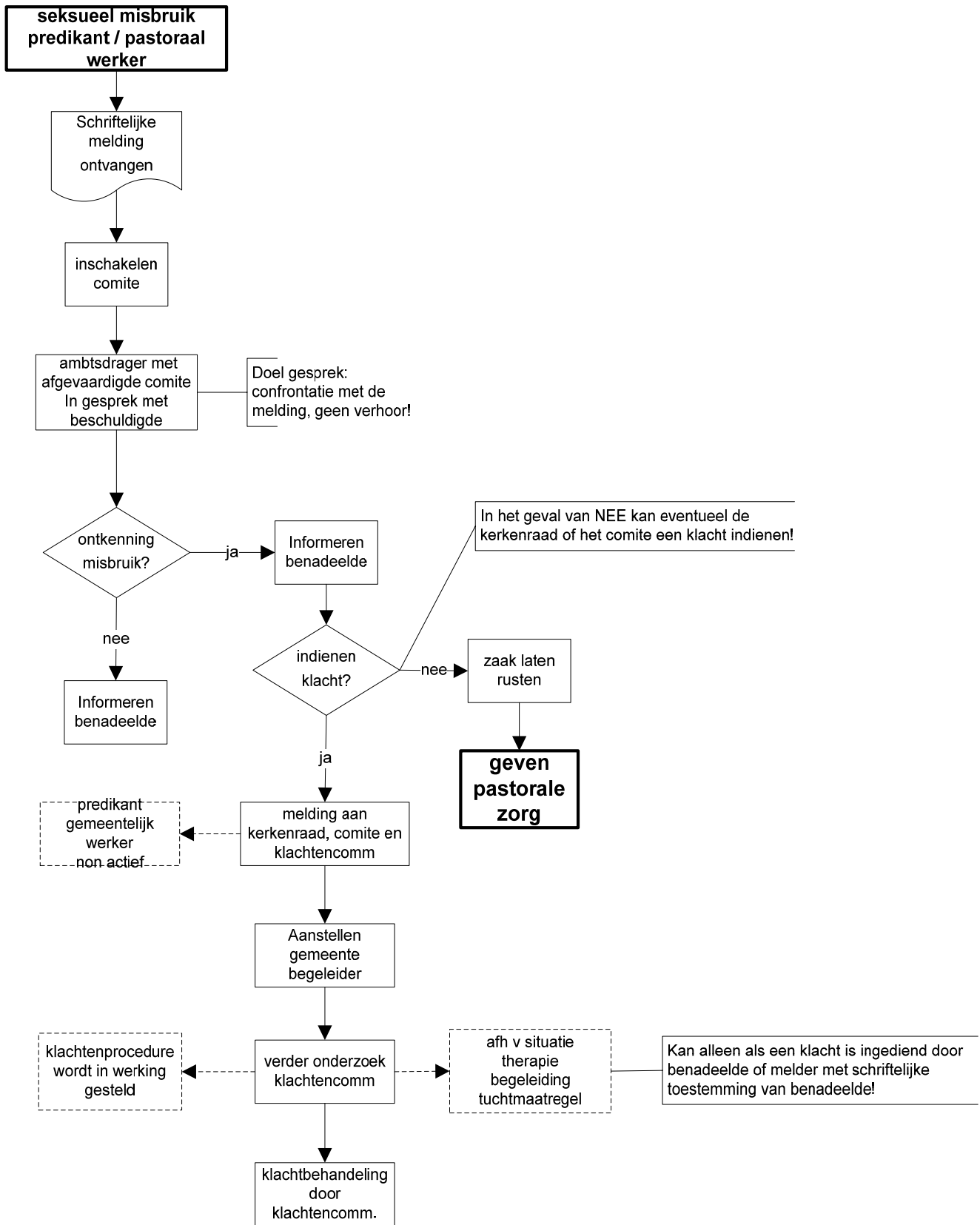
GERUCHT

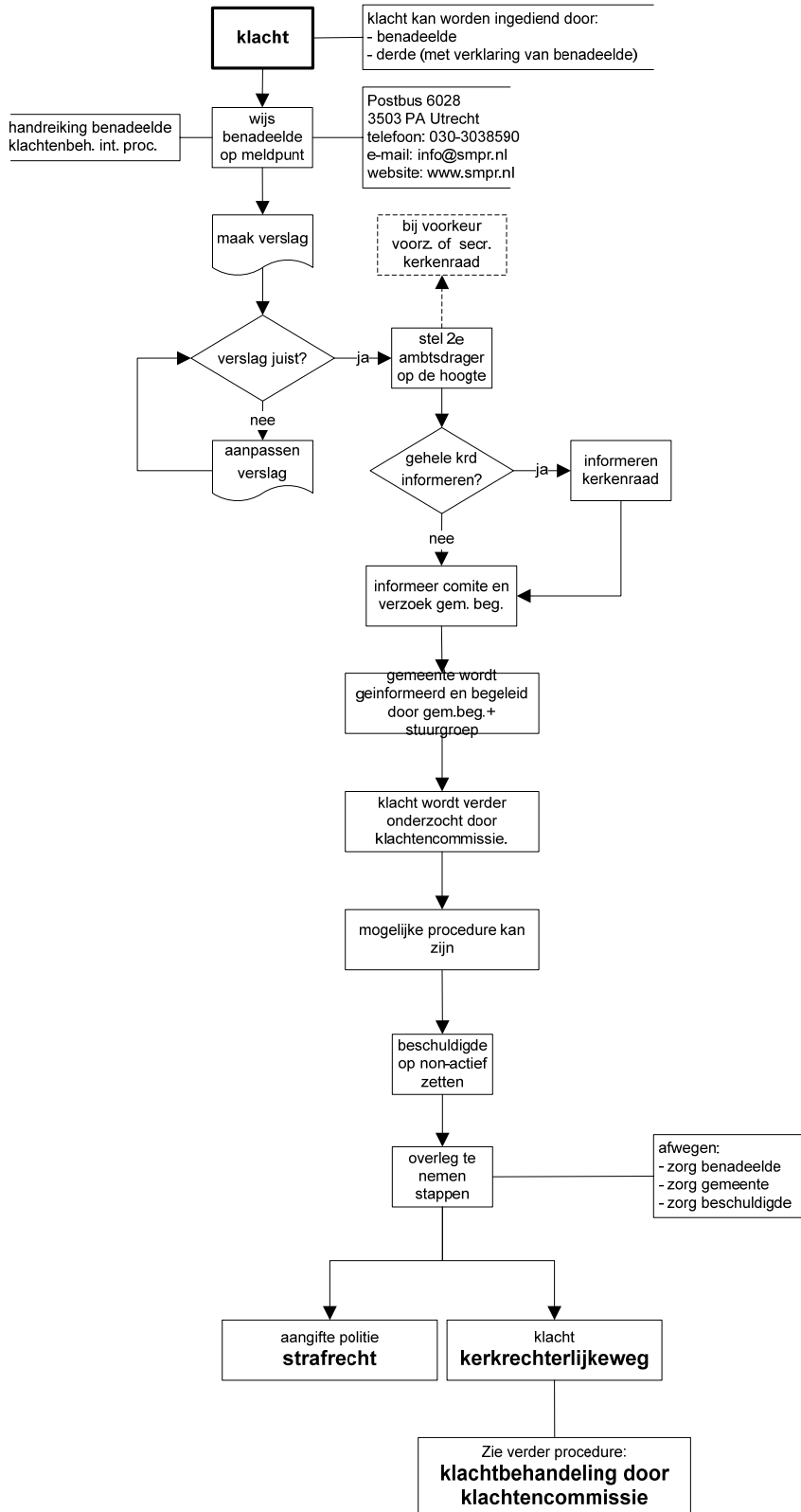
MELDING

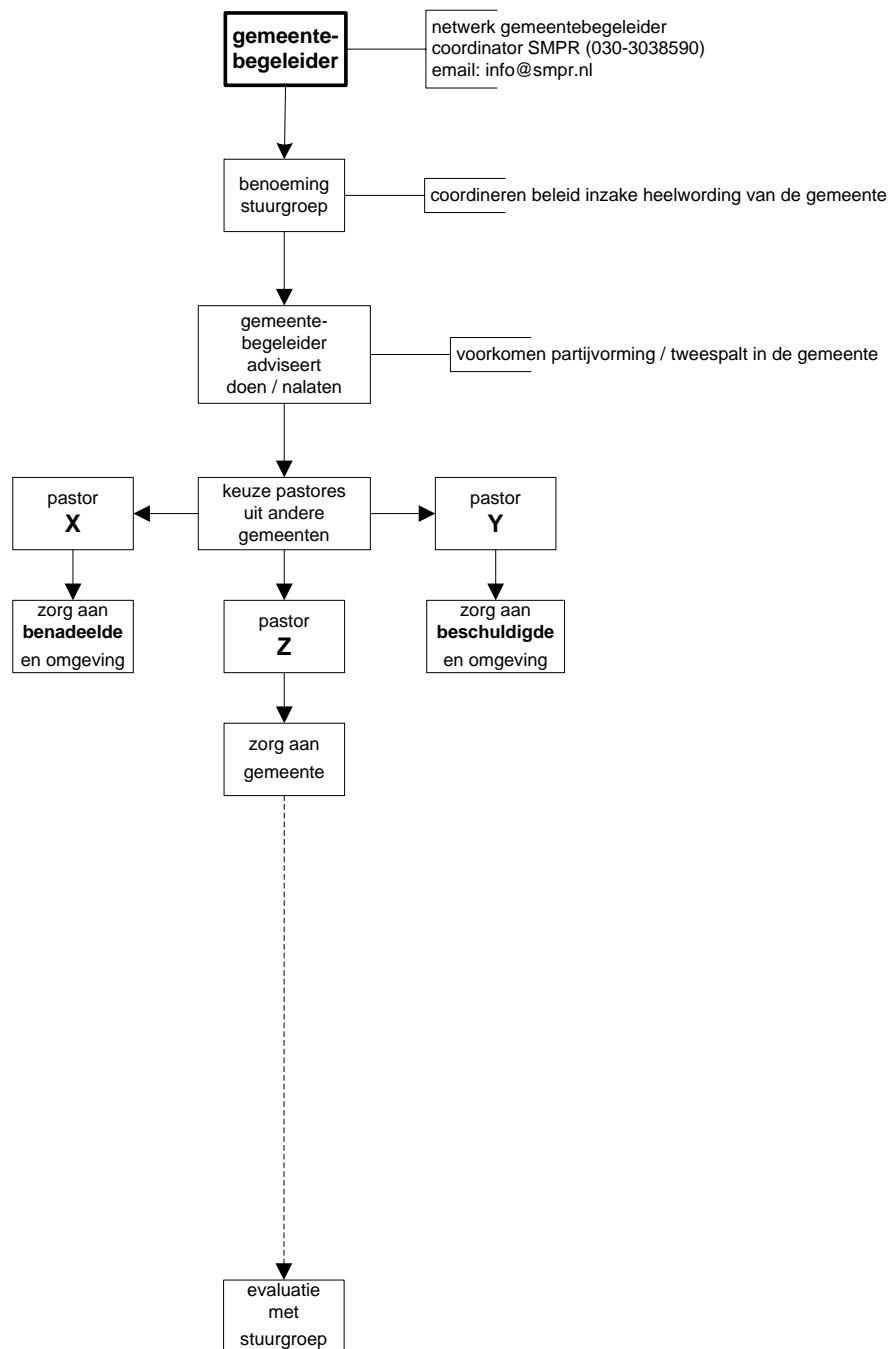
GESPREK

KLACHT

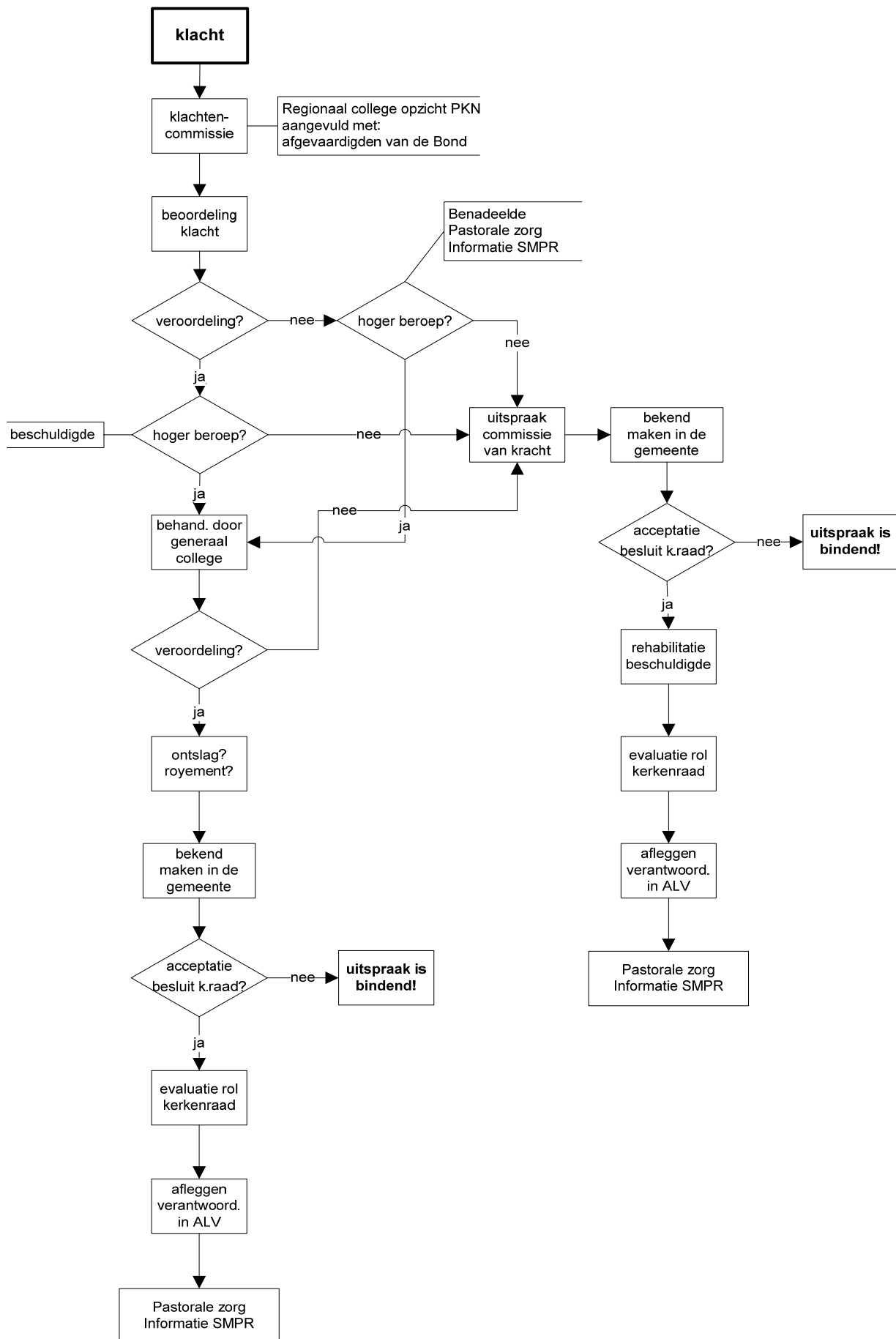
PASTORALE ZORG AAN GEMEENTEN

Taken gemeentebegeleider

- Ondersteunt de kerkenraad bij het in kaart brengen en het hanteren van het probleem
- Adviseert bij de samenstelling van de stuurgroep
- Coördineert het werk van de stuurgroep
- Treedt zo nodig op als onafhankelijk voorzitter van de stuurgroep
- Geeft informatie aan stuurgroep en kerkenraad over de mechanismen die spelen bij seksueel misbruik in pastorale- en gezagsrelaties
- Begeleidt en bewaakt processen in stuurgroep en kerkenraad en helpt om onderlinge verantwoordelijkheden en verhoudinge helder te houden
- Begeleidt processen in de gemeente die te maken hebben met de aanklacht
- Schrijft voor de kerkenraad een verslag van het proces en de werkzaamheden
- Evalueert met de stuurgroep enige maanden na afronding van de opdracht

KLACHTBEHANDELING

INHOUDSOPGAVE

1. Vooraf	pag. 3
2. Positiebepaling Uitgangspunten van het comité voor het opstellen van dit protocol	pag. 3
3. Inleiding Waarom en voor wie is het protocol geschreven	pag. 3
4. Begrippen Verklaring van de belangrijkste begrippen in dit protocol	pag. 4
5. Personen en instellingen Vermelding van mensen en instellingen waarmee een overeenkomst is gesloten	pag. 5
6. Geruchten Beschrijving van de betekenis van geruchten en hoe er mee om te gaan	pag. 5
7. Melding Betekenis van een melding van seksueel misbruik	pag. 6
8. Gesprek met beschuldigde	pag. 7
9. Klacht Betekenis van een klacht bij seksueel misbruik	pag. 7
10. Conflict van plichten Beschrijving van de betekenis conflict van plichten	pag. 8
11. Pastorale zorg Beschrijving van pastorale zorg aan alle betrokkenen	pag. 9
12. Procedures Kerkrechtelijk, strafrechtelijk, civielrechtelijk	pag. 9
13. Uitspraak Beschrijving van de consequenties van de uitspraak en de mogelijkheid van hoger beroep	pag. 10
14. Financiële gevolgen	pag. 10
Bijlage 1 Belangrijke adressen	pag. 11
Bijlage 2 Taakomschrijving werkgroep SMPR	pag. 12
Bijlage 3 Flowschema's	pag. 13
Inhoudsopgave	pag. 19